

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quis sensus verborum: videbunt, in quem confixerunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

ne, diuisis limitibus aqua & sanguis emanant ad complemen-
tum, perfectionem totius iustitiae, sacramenta perpetuum du-
ratura, & fontis illius libertas, perenni lapsu vniuersam Ec-
clesiam irrigat, & fecundat.

Et in expositione Symboli, quae Rufino tribuitur,
pag. 52. Scribitur Iesus in latere percussus aquam simul &
sanguinem profudisse. Hoc quidem mysticum est, ipse enim li-
xerat, quia flumina de ventre eius procedunt aqua vitae, sed
produxit & sanguinem, quem petierant Iudaei venire super se,
& filios suos, produxit ergo aquam quae credentes diluat: pro-
duxit, & sanguinem, qui condemnet incredulos.

Et ergo ita consentanea quadam, non tamen con-
uincens ratio, ut aqua miscetur vino; imo nobis in
memoriam reducit, ut totam passionem ita esse san-
guinem cum aqua profudimus. Ideoque causa illa ad qui-
busdam adfertur, non cur oporteat absolute fieri, sed
cur recte fiat, nimirum ad mysterium illud significan-
tius exprimentum.

Miscebant
vinum.

§. 4. Vinum ita quae mistum aqua offerimus, quia sic
Dominus fecit. Constat satis omnium iudicio, meta-
cum seu *mixtum* purum vinum in aqua non solum
ab hominibus temperate viuentibus in Iudaea & mul-
tis Graeciae locis, bibi, adeo ut *mixtum*, & miscere
perinde sit ac infundere, non enim sine temperata
aqua tam calidum Palaestinae vinum bibebatur. S. Cy-
prianus epistola 63. huc adducit illud Prouerborum 9.
Maclauit hostias, inquit, p. 144. *miscuit in cratera vinum
suum, & parauit mensam suam, &c.* Bibite vinum quod
misi uobis. Vinum mistum declarat, id est, calicem
Dominici, aqua & vino mixtum, prophetica voce praen-
unciat; ut appareat in passioe Dominica id esse ge-
stum, quod fuerat ante praedictam.

In denei-
tione.

Et deinde: *Quid si & a Domino p. 145. Et ab apostolo
eius hoc idem confirmatur, & traditur, ut quotiescunque bibe-
rimus, in commemorationem Domini, hoc faciamus, quod fecit
& Dominus, inuenimus non obseruari a vobis quod manda-
tum est, nisi eadem quae Dominus fecit, nos quoque faciamus,
& calicem Domini, pari ratione miscentes, ad diuino mysterio
non recedamus.*

Et primo post: calix utique inebrians vino mistus est. A-
liud etiam mysterium exponit in mixture vini & a-
qua pag. 146. In aqua, ait, populos intelligi, in vino san-
guinem Christi. Quando autem inquit, in calice vino aqua
miscetur, Christo populus adiungitur, & credentium in quem
credidit, copulatur, & coniungitur. Quae copulatio, & con-
iunctio aquae, & vini sic miscetur in calice Domini, ut commi-
xtio illa non possit, ab inuicem separari.

Cypriani sententiam probat Augustinus de doctri-
na Christiana l. 4. c. 21. Beatus sub illo genere dicendi
vitae in eo libro, ubi de sacramento calicis disputat.
Solutur quippe ibi questio, in qua quaeritur, Verum calix Do-
minicus aquam solum, an eam vino mixtam debeat habere.
Sed exempli gratia aliquid inde ponendum est. Post princi-
pium ergo Epistole iam soluetur incipiens praeposita quaestione.
Admonens autem vos sciatis, inquit, ut in calice offerendo Domi-
nica traditio seruetur, neque aliud fiat a vobis, quam pro vobis
Dominus prius fecit, ut calix qui commemorati one eius offer-
tur, vino mistus offeratur. Et libro de Ecclesiasticis dogmatibus.
In eucharistia non debet pura aqua offerri, ut quidam sobrie-
tatis saluatur imagine, sed vinum cum aqua mistum.

Eidem habent concilium 3. & 4. Carthaginensia,
quae praesente Augustino habita sunt, quae aqua & vi-
ni mixturem semper requirunt.

In egypto.

§. 4. Theophylactus hoc loco vitum contra Arme-
nios, qui aquam vino non miscabant. *Αγαθὸν ὡς οἱ
Αρμενιοὶ πρὸς ἡμᾶς ἀντιθέτουσιν ὅτι οὐκ ἐπιτρέφουσιν
οὐδὲν ἐπιμιχρῶν (ὡς ἔοικεν) ἐν τῷ οἴνῳ, ἀλλὰ τὸν οἶνον
καθὼς ἐστὶν ἀποδοτέον, ἀπὸ τοῦ οἴνου ἀχωρῶν. Ἐρυθρῶν Ἀρμε-
νῶν, non miscentes aquam vino, in mysterijs, non enim credunt,
ut apparet, aquam de latere fluxisse, quod est magis praeter op-
tationem, sed solum sanguinem.*

Itaque nobis profant probra Rudolphi, cum ait.
[Quod vero Papistae, hinc suum morem sumpsere, quo
vinum in coena mystica, vel potius mella sua di-
luunt, adeo friuolum est, ut vix mereatur, aliquam
confutationem.]

Nullam profecto meretur confutationem: sed ca-
uillator moris sancti, moris antiqui fustuarium mere-
tur. Nam in orientalibus morem concedit Wolffg.
Musculus in locis communibus de coena Domini. De-
inde quanta impudentia est, morem irridere, qui non
apud veteres modo inuenitur, quos citauimus. Sed est in
liturgiis pene omnibus expressus, Petri, Iacobi, Mar-
ci, Clementis l. 8. constit. c. 12. Basilij, Chrysostomi,
Aethiopum. Idem testatur Iustinus orat. ad Antoni-
num, consuetudinem esse in Ecclesia, at ille anno 160.
scripsit, & ante eum Alexander Papa anno 110. epist. 1.
In sacramentorum oblationibus, quae inter missarum sollemnia
Domino offeruntur, passio Domini miscenda est, ut eius cuius
corpus, & sanguis conficitur, passio celebretur. Ita ut repulsis
opinionibus superstitionum, panis tantum, & vinum, aqua
permixtum in sacrificio offerantur, non debet enim, ut a pari-
bus accepimus, & ipsa ratio docet, in calice Domini, aut vi-
num solum, aut aqua sola offerri, sed utrunque permixtum,
quia utrunque ex latere eius in passione sua profudisse legitur.

Iulius Papa anno 336. Ambrosius de sacramentis
c. 4. l. 4. & l. 5. c. 1. & in liturgia. Hieron. in c. 14. Marci.
Augustinus traet. 20. aqua illa salutare temperat poculum.
Eucherius Lugd. de pass. hanc, & omnes qui secuti sunt.

§. 5. Inter ceteras causas fuit haec vna, quae nobilif-
simum virum Nicolaum Villagagnonem mouit ut a
Caluinistis recederet. Libro ad articulos quosdam
Caluinistarum, c. 73, multis probat argumentis.

Merito igitur homo improbus fastibus non argu-
mentis conuincendus, qui nobis ritam illum velut
impium objicit, quem a temporibus apostolorum, im-
mo ab ipsis apostolis accepimus: Id vero maxime,
quod magno suae haereseos detrimento, omnes vete-
res Papistae appellat, quae in te suam nouitatem, no-
stram antiquitatem probare cogitur. Nec contemnen-
dum est, quod hoc Ecclesia faciat licet in scriptura
praecipuum non habeat, sed id fecisse dominum ex
traditione credat, & ex communi omnium more, quo
vinum aqua temperabant, ut supra dixi. Non modo
apud Hebraeos, sed Graecos etiam, ubi maior erat po-
tandi, hoc est Graecandi licentia, & vinum natura de-
bilitius, in vitio erat *mixtum* merum, & meracum bibere.

§. 6. Quod militem illum lancearum nobis Cal-
uinus objicit, non moramur; apocryphorum sunt ta-
bulae. Verior historia centurionem Longinum appellat.

VERSUS 37.

Et iterum alia scriptura dicit, Vide-
bunt in quem transfixerunt.

QUESTIO I.

Quis sensus horum verborum: videbunt, in
quem confixerunt?

§. 1. Verba sunt Zachariae 12. 20. Et effundam super
domum David, & super habitatores Ierusalem, spi-
ritum gratiae, & precum, & aspicient ad me, quem confixe-
runt. Et plangent eum placenti quasi super unigenitum, & do-
lebunt super eum, ut doleri solet in morte primogeniti.

Duplex est interpretatio. Quidam de vindicta
sumenda loqui Christum putant, alij vero de mi-
sericordia exhibenda crucifixoribus. Constat au-
tem quod in Hebraeo est *וירא* de hoc milite in-
telligendum qui *וירא* percussit, seu confodit. Set-
tuaginta interpretum exemplaria pleraque habent,

